

کارگاه هنر ، گمشده ی مدرسه

اکرم امیری

دوره تکمیلی آموزش و پرورش ابتدایی

چکیده

تأثیر معماری مدارس بر آموزش و یادگیری، امری شناخته شده است و رفتار دانش آموزان و معلمان در ارتباط با آن قرار دارد. محیط مدرسه به دلیل اینکه اکثر اوقات دانش آموزان در حساس ترین دوران شکل گیری شخصیتشان در آنجا سپری می شود، حائز اهمیت است. در این میان دبستان اولین فضای خارج از خانه است که باید شرایط را برای پرورش روحیه جستجوگر دانش آموز مهیا سازد. (کارگاه هنردر مدرسه) به عنوان بخشی از فضای فیزیکی مدرسه دارای ویژگیها و پتانسیل هایی است که علاوه بر رشد و پرورش کودک، نقش قابل توجهی در فرایند یادگیری دارد. آموزش هنر می تواند با بهره گیری از وجوه زیبایی شناختی و روانشناختی، موجب رشد تفکر خلاق شود؛ قوه تخیل کودک را تقویت کند و در نهایت، زمینه ساز افکار نو شود. کلاس درس هنر (کارگاه) در مدرسه صحنه ای است که در آن کودکان آزادانه و خودانگیز عمل می کنند. کارگاه جزو لاینفک فضاهای آموزشی است و معمولا فضای آموزشی دارای کارگاه یا آزمایشگاه می باشد تا دانش آموزان علاوه بر اینکه به صورت تئوری درس را فرا می گیرند در فضای کارگاه با فرآیند آزمون و خطای دروس به صورت عملی آشنا شوند. از این رو، طرح ریزی و آماده سازی یک کارگاه هنر از مهمترین بخشهای آموزش هنر محسوب می شود وجود فضای مناسب و کاربردی برای درس هنر و برنامه منسجم یا داشتن خط فکری مشخص در پیشبرد فعالیتهای آموزشی، تأثیرگذاری آموزش هنر را افزایش می دهد. در این مقاله سعی شده است لزوم داشتن (فضای کارگاه هنر) در مدارس و ویژگی های مطلوب کارگاه هنر بررسی شود .

کلمات کلیدی : مدارس ابتدایی ، کارگاه هنر ، رشد کودک ، هنر و خلاقیت ، استاندارد های کارگاه هنر ، فضای آموزشی

مقدمه

در آغاز قرن بیست و یکم اکثر مربیان بزرگ تعلیم و تربیت بر این باور استوار هستند که دیگر وظایف مدارس تنها به آماده کردن کودکان برای زندگی آینده و جامعه محدود نمی شود بلکه هدف اصلی آموزش و پرورش تجربه ی عرصه های مختلف زندگی در مدرسه بعنوان یک جامعه کوچک است. مدارس از اصلی ترین رکن تعلیم و تربیت هستند و آنچه در سالهای اخیر توجه متخصصین و متولیان امر تعلیم و تربیت را جلب نموده است محیط فیزیکی مناسب و سازگار نمودن بستر یادگیری با تمامی جوانب نیاز یادگیرنده است. در کشورمان ایران سالهاست که به طراحی مدارس با نقشه هایی شبیه به هم و بی تفاوت به نیازهای دانش آموزان در درس های مختلف از جمله درس هنر اکتفا شده است. در حالی که با پیشرفت های سریع در حوزه ی تعلیم و تربیت و تحول در نظام های آموزشی تدریس درس هایی مانند هنر که یکی از مهمترین دروسی است که در دوره ی آموزش عمومی (دوره ی ابتدایی) در ساعت درسی دانش آموزان گنجانده شده است ؛ نبود فضای مناسب برای تدریس هنر در قالب کارگاه هنر موجب شده است این درس بیشتر به صورت تئوری و نیمه عملی تدریس شود. مسلما هدف اولیه از گنجاندن این درس مغایر وضعیت کنونی این درس می باشد . متاسفانه این درس در حالی برای دانش آموزان ارائه می شود که برخی اوقات دانش آموز در همان محیط کلاس با بیش از ۳۰ نفر مجبور است در نیمکت های تنگ در کلاسهای کوچک که در اختیار دارد با مفاهیم این درس آشنا شود مسلما شیرین ترین مباحث درس هنردر این شرایط برای دانش آموز رنج آور تنفر آمیز است . بر همین اساس دانش آموزان به طور مثال در فراگیری بین دو هنر طراحی و خوشنویسی بیشتر تمایل دارند به هنر طراحی بپردازند و از آوردن ابزار هنر خوشنویسی که ممکن است برای خود و دوستانشان در